

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek s előfizetési pénzek küldendők.

Politika és társadalom.

A politika az elvek harcza. Legalább elvben az. Így hirdetik azt a tudós elméletek évszázadok óta; de kiváltképp száz esztendő óta, mióta világra lett és élve él a parlamentarizmus. A kik a legujabb kornak ezt a sokat hányatott, nagy-ratartott intézményét először megfogalmazták s a kik ez intézményt a népek vezetésére egyedül alkalmas szervezetnek hirdetik, azok is csak elvek vetélkedését látták mindenha a politikában.

Az elméletnek ragaszkodó portálói azok, a kik így látnak; a ki ismeri a népek és emberek pszichológiáját, azok kénytelenek megtagadni a realist ettől az elmétől s inkább ilyesféleképp definiálják a politikát: a politika az, a miben leledzik valami az elvek harcából is. S mivel az elveket emberek vallják, a politika fogalmának meghatározásában a fősúlyt az emberekre kell helyezni és akkor a politika az emberek harcza lesz részben vagy esetleg elvekért is.

A ki hát politikára adja magát, az emberekkel számoljon, ne csak elvekkel. A politikus fogja fel, hogy emberekkel áll szemben, emberrel, a kikben érzelmek és szenvedélyek lakoznak. Az elv a politikában holt betű, emberek adnak életét a betűkbe.

Ez a mi felfogásunk a politikáról. Vagyis láthatni, hogy nem kóvályogunk elvekbe kapaszkodva a felhők között, hanem nagyon is lenn járunk a valóságban, emberek között. Láthatni, hogy az érzelmek hevülését, szenvedélyek föllángolását is értjük a politikában, sőt alkalmaztán helyeseljük is.

És mégis, mikor a nálunk most dúló politikai harcokat szemléljük, aggodalmunk támad. Nem pártért, nem politikai személyiségért aggódunk. Pártok támadnak, mulnak, politikusok föllépnek s viszonulnak, pártok mindig lesznek, politikusok nemkülönben. Ez a hely egyébként se arra való, hogy politikai pártért vagy politikusért szólaljunk fel. Aggodalmunk a politikai harcok közepette a társadalom felé fordul. Társadalmunkat féljük pártharcainktól.

Nálunk a társadalmi élet amugy is gyenge, vékonyka szálak fűzik össze tagjait, csoportjait és e szálakat ismét felfogás, előítélet, nembánomság, kicsinylés állandó feszültségben tartja. A legkisebb nyomás, csak az érintés is, képes széttegni e vékonyka szálakat.

S társadalmi életünkben a parlament s annak tagjai vezérszerepet visznek, mert az a kör, a melyből parlamentünk tagjai-

nak tömege kikerül, domináló társadalmunkban. Ha parlamentünkben kitör a személyes harc, ez feltétlenül folytatódik társadalmunkban.

Ez az, a miért aggódnak mindazok, a kik amugy is még gyöngye társadalmi életünket gyarapítani, elevenebbé, lüktetőbbé tenni óhajtanák.

A kik a parlamentben a személyeket támadó hadjáratot folytatják, gondolják meg, hogy e hadjáratnak nemcsak politikai következményei lehetnek. A politikában valószínű, hogy elbuknak, de mondjuk, ha tetszik győzhetnek is, a társadalom azonban feltétlenül súlyos vereséget szenved a hadjáratban. A társadalom egyénei és csoportjai ellenségekként kerülnek szembe egymással, farkasszemet nézve, egymásra lecsapni készen nem működhetnek össze a társadalom érdekeiért; a hol egyetértésnek kellene honolnia, gyűlölködés ver tanyát; a daczolás meggátolja szembenálló egyének és csoportok társadalmi munkálkodását.

Ezt a képet kell észbe venniök a parlamenti harcok vezetőinek; ez a kép kell, hogy visszariassza őket a merő személyes harcoktól. Gondolják és érezzék, ha úgy akarják, hogy a politika egészen az emberek harcza s tagadjanak meg tőle minden elvi momentumat. De ezzel a fölfogással ne lépjenek föl nyíltan, ne hirdessék palam et publice, ne hivatkozzanak rá axióma gyanánt.

Mert, ha a parlamenttől így megtagadják az elvi bázist, ezzel kijelentik, hogy nincsen a parlamentnek létjogosultsága. Elméletben és a világtörténelemben a parlament azon épült, hogy elvek harcának szinteréül szánták; ha most az elveket, vagyis az alapozást kihányják az épület alól, kell, hogy a parlamentarizmus egész épülete összeomoljék.

Legyen hát a küzdelem heves, legyen szenvedélyes, de ne legyen elavult. Ha nem a személyekért, legalább a társadalom érdekében tompítsák le a parlamenti férfiai a küzdelem élet. Legyen a parlamenti harcok szentől-szembe, ha kell meztelenre tárt mellel, éles kardokkal, de ne legyen öklözés, agyba-főbe hajigálás utcásárból fölkapott kődarabokkal.

Ez intőszavakat nem hallgathattuk el tovább. E helyen, a hol minden lehető buzgalomunkkal vitatjuk a társadalom jogait, s támogatjuk a társadalom érdekeit, el kellett hangoztatnunk a figyelmeztetést. Ha politikai érvek nem hatnak a szenvedélyek viharzása közepett, talán észhez és lélekhez szólnak a társadalom érdekében hangoztatott intések.

Bizunk benne, hogy a szenvedélyek még nem tengenek annyira tul, hogy az intőszónak ne lehetne foganatja.

Hungarus.

Háromszékvármegye az obstrukció ellen.

— A vármegye rendkívüli közgyűléséből. —

S.-Szt.-György, nov. 17.

A mai napra összehívott rendkívüli közgyűlés különös érdeklődés mellett folyt le. A szép számban megjelent bizottsági tagok bizonyos ünnepies hangulatban foglalták el helyeiket a közgyűlési teremben már jóval a gyűlés megnyitása előtt.

Potsa József v. b. t. tanácsos, főispán a közgyűlést megnyitván, először a kormányrendeletek kerültek tárgyalásra.

A belügyminiszter által jóváhagyott több számadás tárgyalása után a központi választmány újralakítása iránt történt alispáni intézkedéseket Kézdi-Vásárhely, Seps-Szentgyörgy és Bereczket illetőleg a közgyűlés jóváhagyta. A megyei központi választmány 26 tagjának megválasztására pedig Séra Tamás elnöke alatt Vajna Domokos és dr. Domokos Ödön biz. tagokat küldötte ki.

A törvényhatósági átiratok tárgyalása Csongrád megyével és Pécs szabad kir. városával vette volna kezdetét az országgyűlés nyugodt és normális tárgyalási rendjének helyreállítása érdekében tett javaslatra, de miután gróf Nemes János és társai törvhat. bizottsági tagok külön indítványt tettek, hogy az országgyűlés képviselőházához, a kormány által beterjesztett fontos törvényjavaslatok tárgyalása biztosítása iránt felirat intéztessék: az átiratok ezzel kapcsolatosan kerültek sorra.

Szentiványi Miklós vármegyei főjegyző a felirat szövegét, mely higgadt és mérsékelt hangjánál és tartalmánál fogva elismerésre méltó és nagy tetszéssel találkozott: hosszabb és némely részeiben érdekes vita vette kezdetét, melyet dr. Szacsavay Gyula ügyvéd nyitott meg.

Nem tulajdonít különös intencziót annak (noha épen ezen tagadása volt feltevése állítás), hogy a közgyűlést épen a mai napra tüzték ki, a midőn a kézdívásárhelyi heti vásár tartja lekötve a bizottsági tagok egyik nagy részét (Derültsgé, a kik e miatt nem jelenhettek meg. Miután 6 Csongrád vármegye átiratában bizalom kifejezését látja a kormány iránt, az átiratot a napirendről levétneti kéri, mert bizalomnyilatkozatra nem hajlandó. Különben is szerinte nem áll, hogy létezik obstrukció az országgyűlési kisebbség részéről; ha van obstrukció, azt a kormány csinálja, mely nem foglalkoztatja a képviselőházat, tehát a törvényhozás meddőségének az oka. Avagy nem ezt bizonyítja-e azon körülmény, hogy még nincs költségvetés az államháztartásra. Ha nincs egyfelől ellenzéki obstrukció, van szerinte két közvélemény: egyik kényszerített hivatalos, a másik pedig független közvélemény, melyhez ő is tartozik. Tiltakozik a felirat ellen azért is, mert az sérti a szólásszabadságot és javasolja ismételt, hogy az indítvány, melyhez ő hozzá nem járul, vételessék le a napirendről.

Ifj. Gödri Ferencz jelenti, hogy mindennek fölt a saját maga, egyéni szempontjából szólal fel. Hogy az országgyűlésen jelentkező obstrukció minő káros, azt annyi jeles politikus fejtegetései után valózni fölöslegesnek tartja, kinyilatkoztatták azt komoly ellenzéki férfiak is, hogy az obstrukciónak

ma nincs jogosultsága, mert nem forognak veszélyben oly nagy nemzeti célok, a melyek ezt a jogosultságot megadhatnák.

A képviselőház abnormis tárgyalási menetének csak ellenségeink örülhetnek, a kiknek érdekében állhat, hogy megakasztás zavar és tekintélyesorbulás révén hátramaradást szenvedjünk. Tehát nem is komoly, nem hazafias és nem becsületes azon törekvés, mely nemzeti tekintélyünk lealacsonyítását célozza.

Rengeteg kár származik ebből a városokra első sorban, hogy a közgazdasági kérdés függőben léte miatt, a fogyasztási adóknak új rendszerbe foglalásával a városok sok ezernyi jövedelmektől elesni kényszerülnek, ha a vonatkozó javaslatok a folyó évben a törvényhozási szerkezeten keresztül nem mennek és szentesítve nem lesznek, milliókat veszít 125 magyar város és ezek között pl. Seps-Szengyörgy város is annak néz elébe, hogy a 15–20 százalékos pótdóval kényszerül háztartását vezetni. Ki ad ezért kárpótlást? Bizonyára nem Polónyi és társai.

Különböző obstrukció beállott ezéla Bánffy báró miniszterelnök megbuktatása. Talán azért, mert az egyházpolitikai törvényeket a gyakorlatban keresztül vitte, vagy azért hogy a magyar millennium európai nevezetességűvé emelte; azért talán, hogy Agliárdival és Kálnokyval elbánt, avagy, hogy a magyar katonai nevelést biztosította és hazafias eljárást követett minden irányban? Elfogadja a feliratot.

Ifj. Nagy Elek a kereskedelmi szempontokat és ipari viszonyokat fejtegeti. Azért is elfogadja a felirat szövegét és javasolja, hogy Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek ezzel kapcsolatosan bizalmat szavazzon a közgyűlés.

Bors László, imecsfalvi plebános, biz. tag nem kíván reflektálni az előtte szólókra, a kik szerinte hazabeszélnék. Hanem foglalkozni kíván Csongrád-vármegye átiratával. Ő sem helyesli az obstrukciót, de ezért nem tehető felelőssé az országgyűlési kisebbség. Veszélyeztetni az ország helyzetét a miniszterelnök, a ki az ország tájékoztatása nélkül csinálja a politikát.

Ki az oka, hogy nem dolgozik a képviselőház? Az, a ki indemnyit kíván csupán. (Eláll!) Ez az obstrukció, mert az ellenzéknek nincs munkája. Olyan feliratot kíván, mely követeli, hogy a miniszterelnök adjon munkát és tájékoztassa az országot.

Ezután dr. Künnle Tivadar ügyvéd szólalt fel. Formás beszédjét azzal a csudálkozással kezdi, hogyan származhatott ebből a kérdésből, mely nem pártkérdés, vita.

Nagyon örvendett volna, ha megmagyarázzák, hogy miért jogosult az obstrukció, hol a veszély, mert személy ellen igazoltnak, helyesnek az obstrukciót nem tartja.

Szacsvay szerint a megyéknek nincs joga, hogy a képviselőknek utasításokat adjon; de igen is teljes joga van, önkormányzatából kifolyólag arra, hogy ezt a feliratot intézze, a melyet ő elfogad.

A következő felszólaló dr. Bánffy Zsigmond kézdi-vásárhelyi ügyvéd.

Miután dr. Künnle azon kérdést vetette fel, hogy az obstrukció jogosultsága megmagyaráztas-sék, ezzel kíván foglalkozni. Jogosult szerinte, mert a kormány a gazdasági kiegyezésre vonatkozó javaslatot nem terjesztette a Ház elé. Ott a jogosultság, hogy négy hónapi kormányzatra indemnyit adni és gazdálkodni engedni nem hajlandó a kormányban. Vagyis nem hatalmazza négy hónapi törvénytelen kormányzásra. A képviselőknek évi fizetése van, dolgozhatnak; de a kormány csak utazott fel és le, nem tett semmit, alig vitt keresztül ez évben négy törvényjavaslatot, melyből a corpus jurisban vékonyka füzet telik ki. Hogy a gazdasági kiegyezés késedelmé miatt drágul a pénz, annak a kormányzat az oka. Tegye meg a kormány, hogy a külföldi konzulátusok magyar nyelven intézzék közleményeiket. Nem fogadja el a felirati javaslatot.

Szentkereszty Béla báró kijelenti, hogy ez idő szerint semmiféle pártköz nem tartozik, tehát a fenforog kérdésben teljesen higgadtan és elfogulatlanul nyilatkozhatik. Az obstrukció okairól és megszüntetéséről nem kíván hosszasan nyilatkozni. A legfőbb ok a képviselőválasztások immoralitása, az, hogy a többség pénzzel van megvásárolva. Azt mondja, hogy írjon fel a közgyűlés a miniszterel-

nökhöz, hogy hagyja ott állását. Más feliratot nem fogad el.

Dr. Szacsvay Gyula személyes kérdés ezimen szólal fel. De azon a fejtegetésen kezdi, hogy mi az oka az obstrukciónak? Miután ezt már megmagyarázták és rá nem személyes kérdés közkívánatra — eláll.

Gábor Péter alispán, elismeréssel adózik Bánffy Zsigmond biz. tagnak, a ki megmondta nyíltan, hogy van obstrukció. A tárgysorozaton levő kérdés felett nemcsak, hogy lehet, de kell is tanácskozni. A vármegyék joga kívánja ezt, hogy adandó alkalommal nyilatkozzanak. Hogy a kormány csinálja az obstrukciót, ennek az állításnak a magyarázata furesz; mert például kiegyezést tárgyalás nélkül nem lehet megcsinálni, s ha ez nem sikerült eddig, annak oka éppen az, mert a kormány a lajhántuli követeléseknek nem engedett. A felirat szegény és hazafias kívánságot fejt ki, az állandó választvány feliratát elfogadni kéri, azon hozzáadással, hogy Bánffy báró miniszterelnök bizalmát nyilvánítsa a közgyűlés. (Helyeslés.)

Béldi Tivadar, midőn a feliratot elfogadja, Szentkereszty Béla bárónak azon nyilváníttatására, hogy a képviselőválasztás pénzbe kerül, hivatkozik arra, hogy erről csakugyan legjobban meggyőződése lehet Szentkereszty bárónak.

Csifó Salamon tiltakozik az obstrukció ellen és az országgyűlési tárgyalások tekintélyének megóvása érdekében a feliratot pártolja.

Szentiványi Miklós megyei főjegyző, az állandó választmány véleménye mellett emelt szolt. Hogy a gyűlés a mai napra hivatott össze az helyes volt azért is, mert igen szép számban jelentek meg a biz. tagok. A felhozott ellenvéleménnyel részletesen foglalkozva végül felhossa, hogy visszatetsző, ha 20–25 egyén akadályozza meg az állam gépezetének működését. Ez nem parlamentárizmus, hanem visszaélés, az állapot megszüntetését jogosan kérjük. Elfogadni kéri a feliratot, azon indítványával kibővítve, hogy br. Bánffy Dezsőnek bizalom szavazzassék. (Tetszés.)

A közgyűlés a feliratot az ellene felszólalók kivételével, nagy többséggel fogadja el.

Politikai hírek

A képviselőház zárszámadási bizottsága

Fest Lajos elnöklete alatt nov. 17-én ülést tartott, melyen a kormány részéről Lukács miniszter és Gräzenstein és Zsilinszky államtitkárok, az állami számvevőszék részéről Rakovszky István elnök és Szukováthy számszéki tanácsos voltak jelen. Az ülésen Benke Gyula előadó előterjesztette, az 1897-ik évi állami zárszámadások tárgyában a képviselőház elé terjesztendő általános jelentés tervezetét, melyet a bizottság magáévá tett s benyújtásával megbizta az előadót. Ugyancsak Benke Gyula előadása alapján tudomásul vette a bizottság az állami számvevőszéknek jelentését is a folyó év második negyedében a költségvetési törvényvel szemben felmerült tulkiadásokról, előirányzat nélküli kiadásokról és hitelátruházásokról.

Képviselő gyűlés.

Kézdivásárhely város képviselő testülete f. hó 18-án gyűlést tartott a következő tárgysorozattal:

1. A képviselő testület elfogadta a fogyasztási adók után jövedőben szedendő adóprólékról alkotott szabályrendeletet s egyuttal elfogadta a polgármester azon előterjesztését, hogy a bor- és hus után eddig engedélyezett 25 százalékos adópróléknak a jövő évre leendő engedélyezéséért — addig is míg a szabályrendelet jóváhagyatnák — felterjesztés intéztessék a pénzügyminiszter urhoz.

2. Az 1890-ik évben életbe lépendő esküdt bírósági intézményhez, az esküdtök lajstroma már most összeállítandó lévén, ennek eszközölése végett polgármester mellé Kovács Dániel városi pénztárnok s Kovács István lelkész küldetnek ki.

3. A városi központi választmány 6 évi megbízatása lejárván az új választás megejtetett. Megválasztottak:

1. Balog János ellenőr,
2. Csizsár József kereskedő,
3. Kovács Dániel v. pénztárnok,
4. Csizsár József v. cz. m.
5. Kovács István lelkész,
6. Kovács János g. kereskedő,
7. Kökösi Károly ügyvéd,
8. Benke Lajos g.-tanácsos,
9. Nagy Károly ársv. igazgató,
10. Dobay János főjegyző,
11. Török Bálint kereskedő,

4. Előadott a megyei tanfelügyelő átirata az iparos tanonciskola ügyében. A képviselőtestület elhatározza, hogy felterjesztést intéz a közoktatásügyi miniszter urhoz, hogy az eddig adott államsegélyt jövőre is adja meg, mivel a város jelenleg nincs olyan anyagi helyzetben, hogy nagyobb segélyt adhatna ama 200 frtnál, melyvel eddig az iskola fentartásához hozzá járult. A törvényben előírt 2 százalékos pótdóttól pedig a város felmentendő, mivel a tanügyi célra már pótdótt meg van állapítva.

5. A képviselő tudomásul vette a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát, hogy az állami elemi iskola épületének befejezése végett egy újabb kölcsön felvételére — saját tárczája terhére — a felhatalmazást a városnak megadta.

5. Elfogadott a jelenleg érvényben levő vám-tarifla módosításáról szóló bizottsági előterjesztés s a képviselő elrendelte, hogy a módosított vámtarifla megerősítés végett felterjesztessék.

6. Tudomásul vétetett a tanács azon intézkedése, hogy a visszaélések elkerülése végett tűzifa és egyébáru csak vásáros napokon szállítható be a városba. Egyéb tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

O.

Munkát a székely népnek!

Csikvármegyében, Tusnád-fürdő közelében, egy kő-fűrészgyártelep felállítását határoztuk el oly célból, hogy a hegyeinkben nagy mennyiségben előforduló kifogástalanul szép márványok különböző nemeit ipari célokra felhasználhassuk.

Jelszavunk: „Munkát a székely népnek! Munkát, hogy ez által megakadályozzuk az ipar és kereskedelem, ugyisint az összes megélhetési főszközök hiájával levő nép folytonos kivándorlását s így előmozditsuk szeretett hazánk legjobban fenyegetett keleti részének erősbítését.

Hogy eddig is minduntalan csak panaszokra volt alkalmunk, ez annak tulajdonítható, mivel nem volt a népnek elegendő oly kenyérkereseti forrása, mely azokat megszüntetni képes lett volna.

Iparunk ha lesz: fellendül ezzel egyszersmind a kereskedelem s a kik ma elégedetlenek az állapotokkal, azok rövid idő múltán más véleményrel fognak birni, más életézel fog szeméik előtt lebogni s a Székely föld hatalmas felvirágzásnak indul.

Hiszen köztudomásu, hogy hegyeink telítve vannak a legkülönbözőbb, legértékesebb és legszebb ásványokkal. Drágakövek, nemes és kevésbé nemes érczek alkotják azon bányákat, melyek Magyarország keleti oldalán védvárul szolgálnak.

Csak ki kell nyújtani kezünket s meg kell ragadni a mindenfelől kínálkozó szentesét!

És aki bátor ahhoz, hogy — eltekintve csakély fáradtságtól — még meg hozza anyagilag is a szent célu áldozatot, az nemcsak önmagának mozdítja elő szerencsáját, hanem a szegény székely népnek is.

Nem szorulnak bő részletezésre az itt elmondottak.

Meg vagyunk győződve róla, hogy az egészséges eszme mindenütt megteremti a kíváncs érdeklődést, és ugy a községet, mint magánosok sietnek megragadni az alkalmat egy előreláthatólag virágzó gyártelep megteremtésére.

Mert mi a célunk? Eltekintve most attól, hogy a székely népnek az új ipárral kenyérkereseti módot nyujtunk, a következő:

1. A már felfedezett, kiváló minőségű márványfajokat felhasználni. Meg kell itt emlitenünk, hogy a legkülönbözőbb színű márványok között a karraraival is versenyezős hóféhér telep vár fel dolgozásra.

2. Trachyt- és egyéb fajta kövek ipari, építési, utkövezési célokra való felhasználása.

3. Gőztéglagyár létesítése, melyben különösen préselt és színes (disz) téglákra fordítanék a fő suly; mindemellett azonban körégökemenczékben építő-téglák készítése is kultivatnák.

4. Tusnád-fürdő, K.-Vásárhely, Sepsi-Szt.-György, Csikszereda városok olcsó villamos-világítással való ellátása.

5. Tusnád-fürdőnek az által való emelése, hogy a Részvénytársaság amortizációs kölcsön útján nagyszabású s igen előnyös módhoz juttassa az ott építtetni szándékozókat.

Több oly kisebb, előre itt fel nem sorolható mellékes ipari termékből kínálkozik még továbbá alkalom a székely nép gyarapodásának előmozdítására, melyek igek igen nagy hőderővel bírnak a különben is biztosan elérhető előnyök mellett.

A gyárat, mint előbb jeleztük, részvénytársasági alapon óhajtjuk megteremteni, és pedig a következőképp kontemplálva a befizetés módzatait:

Egy-egy részvény ára 150 frt névértékű, melyre kettő év alatt 100 frtot kell befizetni úgy, hogy félvétenként 25—25 frt szolgáltatandó be.

Csik-Szt.-Márton, 1898. postabélyeg kelte.

Az ideiglenes igazgatóság nevében:

Dobay János,

gyógyszerész és vegyész.

A székely keresk. és iparkamara évkönyve.

Általános ipari viszonyok.

(Folytatás.)

Kamaránk kerületének ipari viszonyaiban, általános szempontból, nagyon csekély a följegyezni való a tárgyalat évre vonatkozólag.

A helyzet általában véve nyomott volt, ami legfőképpen a páratlanul rossz gazdasági évről tulajdonítandó; ámde érezhető volt az ezredévi kiállítás utóhatása is, mely — igen természetesen — sok áldozatot követelt az ország minden polgárától. Ezek miatt a tárgyalat évben a pénz nagyon megapadt, az ipari forgalom a minimumra csökkent s az iparosok legnagyobb részének helyzete kétségbeeséssé változott.

A nagyipar terén magán vállalkozás útján három új gyári vállalat keletkezett, még pedig mind a három az erdőgazdasággal kapcsolatosan, nevezetesen:

A Budapesten székelő „Csikmegyei erdőipari részvénytársaság” Csik-Uzvolgyben 165 ezer frt befektetett tőkével deszkagyárat létesített, melyben 100 munkás nyer foglalkozást.

Gyergyó-Szt.-Miklósnak „Háromkut” nevű helyén Veres és Fülöp bejegyzett cég alapított új fűrészgyárat, a mely kereskedelmi fát állít elő s 59 munkást foglalkoztat. A befektetett tőke nagysága nem közöltetett.

Gróf Lázár birtokán a „Fekete Hagymás” nevű erdőrészen (szintén Csikvármegyében) Stein Ármin bócsi cég épített új gőzfűrész, a melyet üzembe is hozott. Ennek azonban sem alapítási tőkéje, sem a benne foglalkoztatott munkások száma nem közöltetett.

Ezen magán vállalatokon kívül az állam létesített Sepsi-Szentgyörgyön a város tulajdonát képező bérházban dohány-gyárat. Az épület értéke 50 ezer forint, az állam berendezésekbe befektetett 6800 frtot s évi bért fizet 2800 frtot. Foglalkozást nyer benne 250 munkás. Ezen gyár a székelység Oláhországba vándorlásának csökkentése czéljából létesítettet.

Keletkezében van Málnáson (Háromszékvármegyében) „Siculia” néven egy természetes folyékony szénsavgyár, részvényekre alapítva, melyre az aláírások 200 ezer korona erejéig a tárgyalat évben már megtörténtek s a furások megkezdettvén, a munkálát az év folytatni sikerrel haladt előre.

Kivált ezen két utóbbi gyár keletkezését örömmel jegyeztük fel itt, főképp azért, mert néhány az erdőipar körébe tartozón kívül, kamaránk kerületében másnemű új gyár évek óta nem létesült.

Ámde más oldalról sajnálattal kell fölemlitnünk azt is, hogy a régebbi gyárak egyik-másika kedvezőtlen viszonyokról panaszok. Üveggyártásunk pláne válsággal küzdött és országos értekezleten beszélték meg a gyárosok, hogy az osztrák gyárak versenye folytán keletkezett válságos helyzetből mi módon lehetne kibontakozni, melynek al-

kalmából emlékiratot terjesztettek a kereskedelmi miniszter ur elé, kérve a kormány támogatását. Valóban elszomorító helyzet állami létünk ezeregyedik esztendejében, hogy otthonunkban saját házi tüzhelyünkől is elszorít az idegen.

A marosvásárhelyi gyermekjátékgár — mely egyedüli volt az egész országban — a tárgyalat évben beszüntette üzemét. Ez sem birt megküzdeni az osztrák versenynyel.

Kisiparunk pangásban volt, mint annakelőtte és ennek teréről egyáltalán semmi újabb mozzanatot fel nem jegyezhetünk.

A társulás iránt igen csekély életkedv mutatkozott. Egyedül Udvarhely vármegyében Malomfalván létesült az iparfejlesztő bizottság közreműködése folytán, egy faipari szövetkezet; melyet a kereskedelmi miniszter ur 2000 frt kamatmentes állami kölcsönrel volt szíves támogatni. Hogyan fog prosperálni, a jövő mutatja meg.

A kamara kerületében létező székelyudvarhelyi egyetlen bőripari szövetkezet csak vegetál. Daczára a jelentékeny állami és magán támogatásnak, a tárgyalat évet is defecitral zárta le? Miért? Az osztrák megölő verseny miatt. Nincs tehát biztató példa, a mely felvilányozná a kedélyeket s a társulásra buzdítana.

Az ipari szakképzés a székelyföldön örvédenesen halad előre részint az állami szakiskolákban, részint a székely fiuknak magán iparosok műhelyeiben iparosokká való tömeges kiképzetése által; ámde félő, hogy ha közgazdasági életünkben kedvezőbb fordulat nem áll be s az ország gazdasági önrendelkezése el nem következik, ezen sok reményt tápláló ifjak is szomorú jövőnek fognak majd elébe nézni; mert az osztrákok — közös háztartás mellett — még nagyobb erélyt fognak ezután kifejtteni ipari fölényük biztosítására.

A legválságosabb helyzettel küzdő asztalosok és bőriparosok egy része a közszállításokból való részletetésének köszönheti, hogy — bár nyomasztó viszonyok között — még tarthatja magát. Asztalos iparosainkra nézve azonban föltette elszomorító, hogy évről-évre kevesebb szállításra nyernek megbízatást.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— **Diszpolgár.** Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt Budapest fő- és székváros a haza és főváros körül szerzett nagyérdemei elismerésül diszpolgárra választotta. Az ellenzék némi szájalomra méltó ellenállást fejtett ugyan ki, de az óriás többség példátlan lelkesültségén megtörtött, a diszpolgárra választás óriás többséggel mondatott ki.

— **Jubileumi érmek kiosztása.** Hivatalos tisztelettel értesitem azon nem tényleges államányu honvéd legénységi személyeket, kik a m. kir. br. 24-ik honvéd gyalog ezred 3-ik zászlóalj kötelékébe tartoznak és állandóan helyben laknak arról, hogy folyó évi december 2-án d. e. 10 órakor a helybeli római kath. templomban, Ő Felsége a Királyunk és legfelsőbb Hadurunk 50 évi jubileuma tiszteletére, ünnepélyes istentiszteletet fog tartatni, melyre említett személyeket örömmel meghívom. Az ünnepélyes istentisztelet után történik az ő császári és apostoli királyi Felsége által legkegyelmebben alapított „jubileumi emlék-érem” kiosztása, a honvédségi kis lakatya udvarán. Egyben felhívom az igényjogosultakat, hogy jogukat, a katonai okmányokkal, minél előbb a honvéd állomás parancsnokságnak bejelentés. Honvéd állomás parancsnokság.

— **Mulatság.** A helybeli kereskedő-ifjak társulata, a szokott „Katalin estélyét” ez évben is megtartja a tanácsház dísztermében. A rendezőség, mely fáradságot nem kímél, hogy ezen házias jellegű mulatságot minél kellemesebb tegye, a műsort ezúttal elhagyta már csak azon okból is, mert amugy is bő alkalm van a fillorestélyeken a műsor kedvelőknek azt végig élvezni. Az estélyre a következő meghívót bocsátották ki: „Meghívó a kézdívásárhelyi „Kereskedő-ifjak Társulatának” 1898. novemb. 26-án a tanácsház dísztermében rendezendő Katalin estélyére. Belépő jegyek ára: személy-jegy 1 frt, családijegy 2 frt 50 kr. Kezdet este 8 órakor. A tiszta jövedelem a könyvtár alapja javára

fordítatik. Felülízetések hálás köszönettel fogadtatnak.” Végül felkérte annak kijelentésére is, hogy mindazok, a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak tekintsek ez uton magukat meghívottaknak, vagy pedig Vargha Vilmos titkárnál kitett ivre becses neveiket feljegyezni szíveskedjenek, minek megtörténte után a meghívó a rendezőség által ki lesz szolgáltatva.

— **Hangok a közönség köréből.** Köszönetnyilvánítás Amerikából. (Az eredeti levél fordítása.) Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchen Alsó-Ausztria. „New-York, 1898. május 18. Tisztelt Uram! 1895. november 12-én rheumás beteg lettem, még pedig annyira, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hosszú hónap keresztl egy és ugyanazon helyzetben kellett feküdnöm, nem voltam képes még egy tapodtat sem mozdulni; testem sulya is 175 fontról 130 tontra apadt, jelöl azon borzasztó kinnak, a melyet szenvednem kellett több éven keresztül. Nem volt már egyetlen gyógymód sem, melyet ne használtam volna; így a többek között hallottam villamos borogatásról, török fürdőről stb. és úgy ezen, mind még számtalan gyógymód után sem éreztem magam jobban, annyira, hogy az utóbbi időben kezelt orvosom már pénzt sem akart tőlem elfogadni, miután minden eredménytelennek bizonyult. Azon időben találkoztam egy barátommal, ki fölhozta a Wilhelm-féle antiarthritis és anti-rheumatikus vértisztító theáját mint olyant mely biztos szer a rheuma ellen. Elbeszéltem neki a többi szerek sikertelen használatát, s hogy így nagyon kevés bizalmam van van ebben is. De mintha a sorskeze ösztönözött volna, hogy írjak önhöz, mintha szívem sugalta volna, hogy van még segítő, mely engem kigyógyít. És csakugyan meg is gyógyodtem arról, hogy egy ilyen mentő létezik. Nem tudom kifejezni azon végtelen fájdalmat, melyet az utóbbi 3 év alatt szenvedtem; de most már nem zavarja semmi egészségemet és ezen pillanatban úgy érzem magamat, mint egy újszülött gyermek, nem tekintve a világ minden kincsét sem a Wilhelm-féle antiarthritis és anti-rheumatikus vértisztító theájáért. Legyen oly kegyes, uram, és küldjön nekem forduló postával úv. m. 1 tuczat (12) csomagot az ön Wilhelm-féle antiarthritis és anti-rheumatikus vértisztító theájából. A legjobb egészséget és hosszú életet kívánva, maradtam teljes tisztelettel Gordon M. József, 179 orchard st. New-York. (Amerikai, Egyesült államok.)” Kapható minden gyógyszerárban.

— **Most az őszi vetés idején** nem mulasztatjuk el a közönséget Mauthner Ödön világhírű magkereskedésére figyelmeztetni, hol a legolcsóbb árakon a legjobb magvak kaphatók. Egyedül az innen beszerzett magok nem esznek

Nyilttér,*)

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete fehér és színes, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek

Henneberg G. selyemgyárjai (es. és k. udvari szállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

Fogorvos Perl József

Amerikán dentist Amerikában kiképzett plombeur

e napokban Kézdi-Vásárhelyre érkezik.

Készít műfogakat és légnyomatu fogsorokat vulcárstban és aranyban. — Korona- és hidmunka. — Végez mindennemű fogorvosi műtéteket u. m. fogaknak teljesen fájdalom nélkül való kihúzását; fogak tömését arannyal és más jónak bizonyult tömőanyaggal. Tartózkodási idő néhány nap a Millenium szállodába.

E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

Haszonbérleti hirdetés.

A kézdi-vásárhelyi ev. ref. egyház tulajdonát képező Nagy Jáfet-féle lakás jövő évi Szent-György és naptól kezdve 6 évre az egyház iskola alapja tulajdonát képező Oroszfalu melletti Tót Sámuel-féle kaszáló szintén Szent-György naptól kezdve 9 évre, folyó hó 27-én délután 3 órakor a tanácsház előtt nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

A feltételek az árverés alkalmával kihirdettetnek.

Kézdi-Vásárhely, 1898. nov. 19.

Turóczy László.
algoldnok.

187 1—1

Boreladás nagyban.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy Kézdivásárhelytől saját házamnál muszka-magyarádi saját szüretményü boraimat nagyban elárusítom.

Tisztelettel

Medgyaszay Máté.

(176. 4—10.)

Hirdetések

lapunk

kiadóhivatalában

felvételnek

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

— Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár. —

Önberetváltó készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

— Darabonként 3 frt. —

A penge ** csilagos acézból és a többi részei alpacéból vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 db után egy ingyen küldetik.

155 17—26

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. **köszvény, csusz, reuma, ischiás, asthma, stb.** ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri be-dörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntet e.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapestben: **Török József** ur gyógyszer-tárában, Király-utca 12. és **dr. Eger A.** ur gyógyszer-tárában, Váci körút 17. szám. — Ugy-szintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valamint a készítő

WIDDERGYULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 98 szám.

Videki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugy-szintén: Kézdi-Vásárhelyen **Tenkó István** Zágonnál. (178. 3—10.)

**MINDEN SORSJEGY
MIND A 6 HUZASRA JÁTSZIK**

6 HUZÁS UJSÁGÍRÓK SORSJÁTÉKA 6 HUZÁS

**FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA**

**5 a 20.000
KORONA STB. STB.**

ANYEREMÉNYTÁRGYAKAT
KIVÁNTATRA 20 ÉLVONASSAL
KESZPÉNZBEN VISSZAVÁRA
ROLJA A VÁLLALAT.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Takarékpénztár r. t.

(180. 4—10.) **Kézdi-Vásárhely.**

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnel 10% engedélyeztetik.

és

halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan **óvszer** urak és hölgyek számára.

Ára tuczonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi, elsőrendű gyártmány	0.80 6.— frtig
Halhólyag kiváló finom minőség	2.— 8.—
Capottes americans (rövid)	2.— 5.—
Gyűjtemény uraknak igen észszerűen dobozokban összeállítva	3.— 10.—
Suspensorium	0.50 3.—
Párisi női szivacska (Safety-Sponges)	2.— 6.—
Irrigator teljesen felszerelve	1.80 5.—
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint	1.80—2.50
Vezető hozzá külön	1.50
„Diana-öv”, szab. havibaj elleni köt.	3.50—5.—
(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)	

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J.

cs. és kir. orvos sebészeti mű és kötszer gyáros
BUDAPESTEN, (Alapítattott 1878.)

IV. Koronaherceg-utca 17.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnel 10% engedélyeztetik.